

stealing beauty

Italija 116 minut

režija Bernardo Bertolucci **scenarij** Bernardo Bertolucci, Susan Minot **fotografija** Darius Khondji **glasba** Richard Hartley **montaža** Pietro Scalia **igrajo** Liv Tyler, Jeremy Irons, Sinead Cusack, Donal McCann, D.W. Moffett, Stefania Sandrelli, Jean Marais

Bernardo Bertolucci je bil petnajst let odsoten. Zadnji film, ki ga je snemal v Italiji in z njim opaženo prišel v Cannes, je bila **Tragedija nekega smešnega človeka**. Nato ga je skoraj za deset let zaposlila trilogija iz bližnjega in daljnega vzhoda, s katero je brisal svoje korenine – tako z **Zadnjim kitajskim cesarjem** (*The Last Emperor*, 1987), ki mu je pridelal devet oskarjev, kot z intelektualistično detekcijo praznine v puščavi (**The Shattering Sky**, 1990) in z dokončno izdajo Vatikana (**Little Buddha**, 1993).

Potem se je vrnil v Italijo: v izpraznjen prostor Federica Fellinija, v napolnjeno samobitnost Nanija Morettija. Vrne se s še svežim priokusom pravljicne privlačnosti, ki od neorealizma in še prej ni bila tej deželi nikoli pretirano blizu.

Skratka, vrne se z artifično lepoto nabit imperialist, kar pa uspe narediti, je zgolj to, da dano lepoto na simplificiran in žmafujevski način ukrade.

Enigmatičen naslov njegovega toskanskega filma ima lahko le to razlago: Bertolucci pride, ukrade, poslika in gre. Italijani dobijo razglednice z vilinskimi bitji, ki naseljujejo še bolj vilinski siže: kjerkoli ga primeš, ti zdrse in izpuhti. Skratka, Bertolucci je **Ukradena lepota** je videti kot celovečerni spot za promocijo dežele in dekleta oziroma zvezde, ki se nam poleg toskanskih gričev vseskozi vriva v prvi plan. Vemo pa, da nam reklame največkrat ponujajo stvari, ki jih ne potrebujemo, da bi jih kupili za danar, ki ga nimamo. A jih kljub temu zvesto gledamo.

Celovečerni spot uvede njemu imanentna manipulacija: Hi 8 VHS z roke sesuti kadri spečega dekleta v prvem planu. Na avionu. Vprašanje zakaj ta posnetek in kakšna je usoda teh kadrov nekega voajerja, ostane spotovsko zadušeno, torej razumljivo zgolj kot samo sebi namenjeno lepljenje očesa na lep ženski obraz. Ki ima tudi telo, kot kmalu vidimo. Še več, nedolžno telo, obremenjeno s to odvečno celostjo in nedotaknjenostjo. In še več – telo, za katerega se ne ve, čigavo je. Torej, Lucy pride v Toskano zato, da bi poiskala očeta in sledila potem svoje pokojne matere – pesnice. Pride tudi zato, ker jo je enkrat, pred štirimi leti, tam nekdo poljubil. Nekdo, za katerega je hranila svoje telo in čakala. Čeprav naj bi bil navidezni razlog njen portret, ki ga iz lesa lušči njen gostitelj – na koncu razkriti tisti "nekdo", s katerim se je pod točno določeno oljko ljubila njena mati. Njen kip – novo rojstvo, ob

najdenem in zatajenem odnosu oče - hči. Lucy jo bo mahnila pod to oljko, resda ne s tistim, katerega poljub je tam čez lužo štiri leta negovala v spominu, temveč s tistim, ki je ta spomin plemenitil z drugemu (prijatelju) pripisanimi pismi. Vmes še nekaj *memento mori* asociacij, ki jih seka na smrt oboleli pisatelj Jeremy Irons, na začetku potencialni oče, na koncu prijatelj, ki ob zavedanju lastne minljivosti vodi Lucy k življenju. Skratka, prizori dekadentne, dobro živeče, umetnosti predane, ljubljenu zavezane itd. mednarodne družčine, ki kraljuje toskanski razglednici.

Artificiálnost, sem rekla. Po vrsti: mednarodna družčina artistov, intelektualni *new age*, ki z nekakšnimi simpatijami do čistega zraka, lepih cvetov, folklornega imidža, primarnega bivanja in medsebojnega križanja boemizira v bazenih, na hay žurih in v bizarnih meščanskih pozah – z mislijo, da se gre umetnost.

Lucy (v Cannesu dokončno lansirana Liv Tyler) naj bi walkman definiral kot predstavnicu ameriške marginalne kulture.

A vendarle, muzika, ki si jo vrti, je daleč od undergrounda, plane pa presekava v armanijevskem dizajnu, vedno meščansko skladnem z otenki vedut toskanskih gričev in cvetov, ki dihalo v nas. To lepo telo ne vzbudi nobene strasti, nobenih tesnob, nikakršnih emocij; iz New Yorka je pripotovalo nedolžno, odpotovalo pa prostovoljno pokradeno.

Ukradena lepota nima nobenih usodnih relacij z Italijo.

Bertolucci jo ukrade zgolj zato, da bi jo naselil s skupino kozmopolitskih osebkov iz vseh vetrov, združenih v nekakšno intelektualistično komuno, v katero kdaj pa kdaj vdre kakšen Italijan. Tudi zato, da bi vzel nedolžnost.

Scenarij je pisala ženska. Američanka (Susan Minot). Pisateljica in pesnica. Minimalistka, kar je Bertolucci vseeno korigiral v baročno melodramskost, ki pa ostane sredi poti. Vsekakor pa izpostavi kontrast med generacijo, ki je pripadala mitu seksualne osvobojenosti, in med današnjo, ki v njenem logičnem nasledstvu "opozicije" – kot tudi sindroma aidsa – tehta svobodo na manj spontanem temeljih. Po drugi strani pa Bertolucci zagotavlja, da ta (prejšnja, predprejšnja, bodoča in katerikoli) združba deluje po vztrajnostnem principu "žlahtnih" ljubezenskih vezi, kjer pravi ideali ne odpovejo. Lucy svojo negovano nedolžnost prihrani za fanta, ki je nadomestek pričakovanega, toda zgolj zato, ker se je z njim nevede prej že duhovno razdeležila. In to z besedo. Fant ji je namreč pisal pisma v imenu drugega, česar sama ni vedela. Ko je padla beseda, se je zmehčalo telo. In zgodila se je iniciacija spiritualnega in duhovnega! Mala budistka pač.

Majda Širca

Jeremy Irons, Liv Tyler,
Rachel Weisz, Jean Marais,
D. W. Moffett

